

Kunsten

Kunst tussen Newton en Kepler.

Het werk van Frederic Geurts

Frederic Geurts (*1965) verraste in 2003 met twee opmerkelijke bijdragen, in Lier met het „locatieproject voorkamer” en in Oudenaarde als deelnemer aan de groepstentoonstelling Versus 2003. In Lier stond de poort van de Heilige Geesstraat nummer 7 open tijdens de zomerkermis. Heel veel mensen liepen er even naar binnen en zagen op de binnenplaats een wonderlijke ellips die met witte touwen schuin tussen de gebouwen was opgehangen. (afb. 1) 's Avonds losten de strak gespannen touwen op in het duister zodat het leek alsof de ellips daar roerloos tussen hemel en aarde zweefde. Een prachtig, verbluffend beeld dat tot de verbeelding van het talrijke gelegenheidspubliek sprak. Vele toeschouwers maakten de voor de hand liggende associatie met een aureool, zeker hier op deze locatie in de Heilige Geesstraat vlak bij de kerk.

Kunstenaar Frederic Geurts heeft geen moeite met dat soort interpretaties, maar daar was het hem niet om te doen.

„Veel van mijn werk heeft te maken met de grotere beweging, zoals van de aarde rond de zon. Het besef dat terwijl we hier van het ene punt naar het andere lopen, er nog altijd die grote ellipsvormige beweging van onze planeet rond de zon is, zoals Johannes Kepler die beschreven heeft in zijn bekende wet. Zeker in een stedelijke omgeving waar geen horizon te ontwaren is, kan je mijn werk opvatten als een herinnering aan de grote beweging. Tegelijk zoek ik naar dat imaginaire punt waar de materie zichzelf lijkt op te heffen, waar het ding de indruk wekt immaterieel en gewichtsloos te zijn geworden.”

Foto's van de opbouw van het werk tonen de kunstenaar

op een ladder tussen een wirwar van touwen. Die indrukwekkende explosie van lijnen naar verschillende richtingen wordt aan het oog onttrokken zodra de ellipsvorm in gaas alle aandacht naar zich toe trekt. Na twee maanden hard werken is er dan plots dat magische omslagmoment waarop het beeld ontstaat. Een subliem beeld in het precare snijpunt tussen zwaarte en lichtheid, tussen tastbaar en efemer, tussen aards en hemels, tussen vallen en vliegen.

In de toekomst wil de kunstenaar ook focussen op het ontstaansproces door iets te doen met de beeldende kracht van de voorbereidende installatie die zijn vakmanschap verradt. Aan de virtuositeit van Geurts is zijn opleiding productontwikkeling aan het Hoger Instituut voor Visuele Communicatie en Vormgeving in Genk wellicht niet vreemd. Hij leerde er op een methodische wijze probleemoplossend te denken en probeert steeds een stapje verder te gaan. Het is dan ook niet altijd even zeker of de projecten die hij in zijn



Afb. 1, Frederic Geurts, „Ellips”, Voorkamer, Lier, 2003.

hoofd heeft zitten daadwerkelijk uitvoerbaar zijn. Maar wat hij niet wil, is dat zijn werk louter imponeert door de virtuositeit. Hij behoedt zich ervoor in die val te trappen: de waardering voor het betoende vakmanschap mag nooit de overhand krijgen, in de eerste plaats moet het beeld zelf iets teweegbrengen bij de beschouwer.

Voor Frederic Geurts zelf biedt de opbouw van het werk ook veel voldoening, zeker als het een sociale dimensie krijgt zoals het geval was tijdens Kunst & Zwalm 2001. Daar heeft hij op een heuvelrug die een weids uitzicht bood op de golvende streek wekenlang samengewerkt met vrijwilligers uit de omgeving. Het resultaat was een groot transparant wit vlak dat leek te zweven. Het zag er heel fragiel uit, maar als je er onder ging staan gaf het gaas boven je hoofd een gevoel van geborgenheid. „Op de plek waar we aan het werk waren, is de boer het koren speciaal vroeger komen maaien. Het was een stille rustgevende plek die een gevoel van geborgenheid gaf. Ik heb toen die paradoxale gewaarwording van geborgenheid en intimiteit aan de ene kant en de uitgestrektheid van het landschap aan de andere kant willen tonen, een plaats willen geven.”

Frederic Geurts heeft het er moeilijk mee om autonome kunstwerken te maken waarvan hij niet weet in welke omgeving ze zullen terecht komen. Het liefst werkt hij op de locatie zelf: zijn werk wordt mede bepaald door de karakteristieken en de beperkingen van de plek waarvoor het werk bestemd is. Volgens zijn opvatting maakt een kunstwerk van een plaats een bijzondere plek. Zodra het werk er is, bekijken we de plek met andere ogen en als het kunstwerk dan weer weg is, lijkt de plek haar ziel kwijt te zijn. Geurts verwijst daarbij graag naar Heidegger die, in zijn cryptische mystieke stijl, de kunst een bemiddelingsfunctie toeschrijft om tot „het zijn van de zijden” te komen. „Ik vind vooral inspiratie in Heideggers idee dat de kunst een (waarheids-)gebeuren is waarbij hemel, aarde, eeuwigheid en eendigheid samenkomen.”

De werkwijze van Frederic Geurts, die zijn productie meestal laat afhangen van opdrachten, is er wellicht verantwoordelijk voor dat de



Afb. 2, Frederic Geurts, voorstel voor ingreep in Schildepark, collage, 2003.

kunstenaar vandaag nog niet de algemene waardering krijgt die hij verdient. Voorlopig vindt hij het ook niet voordelig om zich met een bepaalde galerie te associëren. Toch hebben recensenten hem al meer dan tien jaar geleden lovend vermeld. Dat gebeurde bijvoorbeeld naar aanleiding van de openlucht-tentoonstelling Stad aan de Stroom in 1990. Frederic Geurts had toen luidsprekers geplaatst die op geregelde tussenpozen de lage toon van misthoorns voortbrachten. Daarvoor had hij al tijdens zijn studententijd deelgenomen aan happenings en na zijn studie werkte hij samen met de kunstenaar Christoph Fink. Ze bouwden tijdens het Slinkfestival in Boechout een soort bewegende kunstwerken die, aangedreven door een motortje, in de vijver water schepten en weer uitstortten. De beweging keerde daarna nog terug in een aantal vrolijke werken die associaties oproepen met het kinetische oeuvre van de Amerikaanse kunstenaar Alexander Calder (1898-1976).

Het werk boette de laatste vijf jaren wat aan speelsheid in, maar won aan subtiliteit en poëtische kracht. Newtons wet van de universele zwaartekracht bleef een bron van inspiratie in de elegante „bruggen” en fragiele instrumenten, maar de constructies lijken ijeler, fragieler en minder tastbaar aanwezig te zijn geworden. Dat kwam tot uiting in exposities in Netwerk in Aalst (1998 en 2002), het geslaagde project in het kader van de Kunstroute in Zwalm en de tentoonstelling Raum-Konzepte in Galerie Voss in het Duitse Dortmund. In het voorjaar van 2003 benutte Frederic Geurts de kans om in Israël een duotentoonstelling te maken met Ofrit Kinar in de Tel-Aviv Artists Studios. Ook zijn bijdrage aan Versus 2003 in Oudenaarde, de interventie in Lier en de ingreep in Fortstraat 100 in Mortsel bleven niet onopgemerkt. In 2004 hoopt Geurts een project te

kunnen uitvoeren in Schilde. Daar wil hij een zwevend vlak boven een vijver aanbrengen. (afb. 2) Het vlak, een lichte staalraadstructuur overspannen met transparant en grootmazig textiel, moet 55 meter lang en 15 meter breed worden. Als ook dit project kan worden uitgevoerd, zullen de jaren 2003-2004 misschien de periode blijken te zijn waarin Frederic Geurts heeft laten zien wat hij in zijn mars heeft.

Eric Bracke